Zpravodaj
ochrany přírody a krajiny Jihočeského kraje

podzim–zima/2013
6. ročník

OCHRANA PŘÍRODY

První šumavská hledačka ...2
Naučná stezka v areálu JČU ...3
Revitalizace lokality Bílé potoky ...4
Potok Hučina už zase patří divoké přírodě ...8
3. ročník soutěže „Jihočeská ratolest“ ...10
Zimní přikrmování ptactva ...11
ZO ČSOP Velešín ...12
Co dělají včely v zimě ...13
Pastva „šumavek“ na Velké Homolce ...14
Elektronický měsíčník Kompost ...16
„Chytře“ proti černým skládkám ...17

PRO VEŘEJNOST

Správa NP a CHKO Šumava tento rok slaví 50 let ...18
Děti se na Šumavě naučí více ze života bobrů, pochopí i pravidla fotosyntézy ...19

Vážení přátelé,

po delší časové odmlce Vám předkládáme další vydání našeho elektronického zpravodaje, který přináší novinky z životního prostředí a souvisejících oblastí z území Jihočeského kraje.

Rád bych Vás osobně pozval k přečtení článků o prvním šumavském questu, o výsledcích soutěže Jihočeská ratolest, o projektu na pastvu ovcí na pošumavské lokalitě Velká Homolka. Zpravodaj nabídne také zajímavý článek o náročné revitalizaci lokality Bílé potoky a také o tom, jak správně přikrmovat v zimě ptactvo na krmítkách. Samozřejmě zde naleznete mnohem více dalších zajímavých článků, které jste nám zaslali.

Blíží se konec roku 2013, proto bych Vám, milí čtenáři, rád popřál, abyste nepodlehli předvánočnímu shonu, o Vánocích si užili chvíle strávené s rodinou a přáteli. Nezapomínejte také na přírodu kolem Vás, choďte ven a užívejte si pohybu a pobytu v ní. Venku v přírodě je totiž nejkrásněji a nezapomínejme také, že jsme její součástí.

Krásné čtení a pohodu přeje...

Jakub Hromas
Jednatel
ZO ČSOP Šumava

První šumavská hledačka vznikla ve Vimperku, tématem jsou především stromy

V říjnu ve Vimperku uspořádala ZO ČSOP Šumava spolu s Nadací Partnerství workshop zaměřený na vytvoření první šumavské hledačky, (tzv. questu), který má za úkol ještě více seznamovat se zdejším přírodním a kulturním dědictvím. Jednalo se o třídenní workshop, do kterého se zapojili představitelé neziskových organizací, škol, informačních středisek a orgánů státní správy a samosprávy. Účastníci se nejen dozvěděli, jak hledačku správně vytvářet, ale hlavně si ji i prakticky vytvořili.

Questing je hra připomínající naši „honbu za pokladem“. Ve Skotsku a Anglii, kde má tradici více než 150 let, je známá jako letterboxing. Quest vede hráče po stálé trase, nabízí jim různé indicie a jejich správné rozluštění je nakonec dovede k „pokladu“. Questy jsou trvalé a jejich tvorba je příležitostí právě pro zapojení široké veřejnosti. K tvorbě dobré hledačky je třeba důkladně se seznámit s místním přírodním, kulturním a historickým dědictvím a tyto znalosti pak vtipně a kreativně využít.

Vzniklá vimperská hledačka je asi třicátou v celé České republice, první na Šumavě, a jejím tématem jsou hlavně stromy. Jde tedy o hru, ke které je potřeba stáhnout a vytisknout si z internetu průvodce, na kterém je mapa trasy a veršovaný text s otázkami. Poté co projdete tuto trasu a správně odpovíte na zadané otázky, získáte tajenku. S tajenkou pak můžete v našem případě zajít do Turistického informačního střediska, kde obdržíte drobnou odměnu, tedy v případě správného rozluštění.

V současné době je hledačka ve fázi dokončování a testování funkčnosti. Předpokládá se, že v polovině měsíce prosince bude spuštěn její provoz. Hledačku si bude možné stáhnout na webových stránkách www.csopsumava.cz a www.info.vimperk.cz, navíc vytištěná bude k dispozici také v Turistickém informačním středisku ve Vimperku.

Účastníci workshopu při procházení trasy questu (foto: J. Hromas)

Jakub Hromas
ZO ČSOP Šumava

Naučná stezka provede univerzitním kampusem

Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích vybudovala v univerzitním areálu naučnou stezku „Pracujeme s přírodou“, jejímž prostřednictvím chce všem zájemcům poodhalit různé zajímavosti z prostředí zemědělství, potravinářství a dalších blízkých oborů.

Naučnou stezku tvoří dvanáct informačních panelů, které jsou umístěny v kampusu univerzity okolo Zemědělské fakulty. Trasa vede okolo experimentálních pozemků a ohrad se zvířaty k budově menzy a zpět přes stromovou alej k pavilonu B Zemědělské fakulty. Každý panel se věnuje určitému tématu, zájemci si mohou rozšířit znalosti například z oblasti genových rezerv hospodářských zvířat, genetiky, ochrany ohrožených druhů zvířat a rostlin - CITES, myslivosti, z kvality potravin nebo v dnešní době stále populárnějších biopotravin.

„Cílem naučné stezky je seznámit laickou veřejnost s činností nejen Zemědělské fakulty, ale i s vědou samotnou. Tím, že se stezka nachází v kampusu univerzity, je celoročně volně přístupná všem obyvatelům a návštěvníkům našeho města. Tento projekt doposud v Českých Budějovicích chyběl a jsme proto velice rádi, že se nám ho podařilo realizovat“, upřesnila kreativní manažerka projektu Veronika Joklová.

Naučná stezka vznikla v rámci projektu ScienceZOOM, který se realizuje pod záštitou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a je zaměřen na popularizaci vědy a výzkumu široké veřejnosti od studentů škol až po vědecko-výzkumné pracovníky.

Bc. Veronika Joklová
kreativní manažer projektu
Zemědělská fakulta JU

Slavnostní otevření stezky (foto: archiv JČU)

Revitalizace lokality Bílé potoky

Tento rok náš pozemkový spolek OS Severní Prácheňsko dostal od nadace Partnerství grant, který nám umožnil dlouho vytouženou revitalizaci lokality Bílé potoky (mezi obcemi Stráž a Strážovice na Miroticku) 17 km severně od města Písku.

V podmáčené, náletovými dřevinami zarostlé lokalitě Pod Dědovkou budou díky grantu postupně odtrubněny části strouhy. Letos již byla dle plánu vybudována větší centrální tůň (trvale zavodněná), která bude doplněna menšími tůňkami, z nichž některé pravděpodobně v průběhu roku vyschnou (a po jaru se opět zavodní) a jiné zůstanou jen trvale podmáčeny. Tímto plánovaným opatřením chceme vytvořit vhodné biotopy pro různé druhy mokřadních rostlin i živočichů. V pramenné lokalitě Bílé potoky plánujeme vytvoření tří pramenných tůní, které by měly sloužit zároveň jako předzdrže jak pro mechanické, tak živinové znečištění. V obou případech budou opatření realizována na území, kde je dle ÚSES plánováno biocentrum.

Pohled na prameniště ze západní strany. Na horizontu orná půda odkud hrozí splachy do údolí

V současné době lokalitou protéká zatrubněný tok, jehož okolí je ponecháno ladem a částečně ještě zarostlé náletovými dřevinami.

Náletové dřeviny se po léta snažíme vymýtit, tak aby se v prostoru plánovaných tůní mohla prodloužit doba slunečního svitu a místo se stalo příznivějším pro život v plánovaných tůních (a vývojová stádia některých obojživelníků).

Nad pramennými úseky se nachází z obou stran pole, která jsou intensivně obhospodařována a jejich svahy spadají přímo nad pramennou loučku, tím ji dotují nadměrně živinami i erozními splachy. Na loučce, která původně byla málo úživná a rostly zde i chráněné druhy květin např. ocúny, rostou dnes převážně ruderální druhy – kopřivy, krabilice a bršlice. Plánovanými opatřeními bychom rádi podpořili návrat původních druhů.

pokračování na další stránce...

Místo plánované předzdrže. Nutný výřez náletových dřevin

V období od 2.8. do 11.8.2013 byla vybagrována centrální tůň v lokalitě Pod Dědovkou. Část vybagrované zeminy byla rozprostřena do terénu kolem tůně a část spodní jílovité zeminy zůstala na hromadách kolem tůně vysedat a vyschnout. Posléze, cca za půl roku, bude také rozprostřena do terénu mezi, v další fázi budované menší přilehlé doprovodné tůně.

V uvedeném srpnovém týdnu se díky suchému počasí podařilo vyhloubit centrální tůň (Velikost 15x10m, hloubka v nejhlubší části cca 1,3m pozvolna ustupující k hladině do 0 s rozdílně příkrými břehy).

Vyhloubená tůň se již během dalšího týdne zalila vodou, ale valy a okraje podle plánu vysychají a po krajích je vidět již nyní, v říjnu - listopadu, obrůstání prvními mokřadními "osídlenci". Do oblasti se stěhují první živočichové, pozorovali jsme žáby, převážně skokany, dokonce i mloky. Také první bezobratlé - vážky, vodoměrky, potápníky...

Lokalita Pod Dědovkou byla částečně zmulčována a pokosena

Vyhloubené tůňě

Václav Kučera ukazuje místo, kde bude vysychající tůňka č.1

pokračování na další stránce...

Děti ze ZŠ Mirotice a okolí, které navštěvují kroužek Myslivosti a mladých ochránců přírody, se zapojují (dosud pomáhali s čištěním lokality) a plánujeme společně s nimi na jaře napíchat řízky vrb kolem prameniště a odtrubněné části lokality.

V místě odtoku z tůně se podařilo zachovat vzrostlou osiku a břízu. Okolí tůně bude na jaře 2014 osázeno cca 10 listnatými solitérními stromy, převážně dubem, olší, osikou, vrbou. Vytvoření předzdrže plánujeme na konec roku 2013 a začátek roku 2014, i s částečným odtrubněním lokality. V okolí centrální tůně budou vybagrovány další 2 až 3 přilehlé menší tůňky.

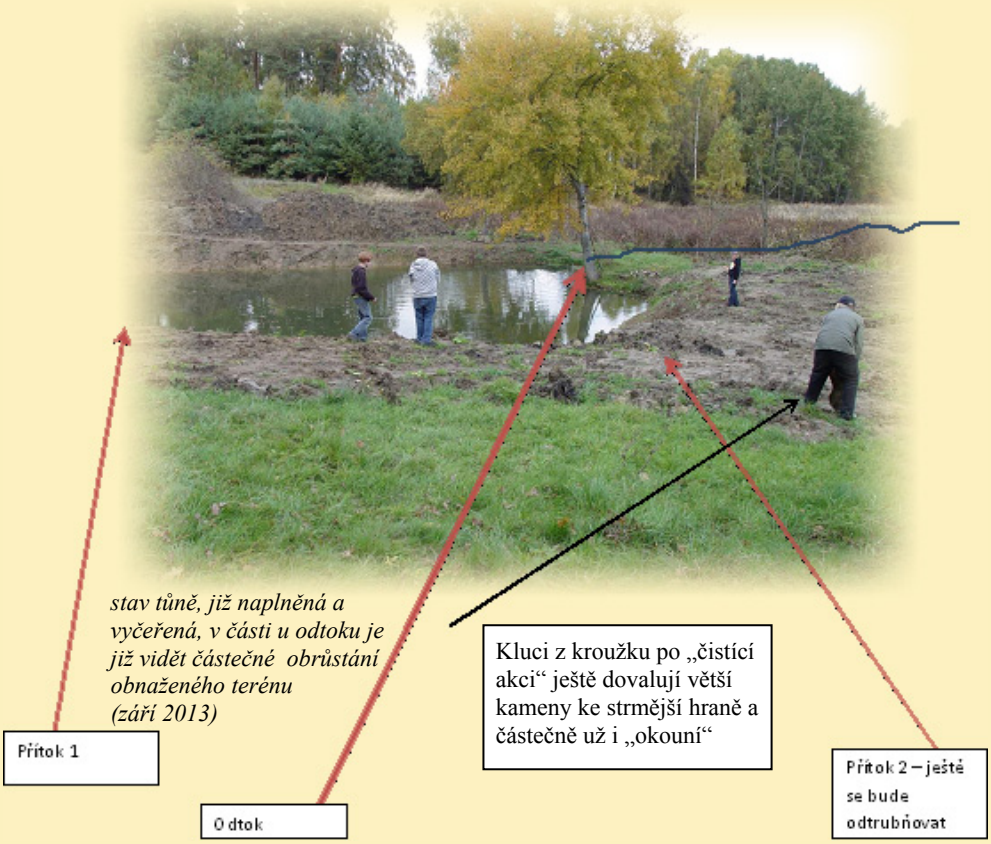

Václav Kučera ukazuje místo nad centrální tůní, kde je zmulčovaný porost a kde ve vzdálenějších vrbičkách plánujeme ještě dvě tůně a předzdrž

pokračování na další stránce...

Lokalita Pod Dědovkou byla částečně zmulčována a pokosena již toto léto, další kosení plánujeme až další jaro/léto, dále dle potřeby, minimálně jednou ročně, abychom zamezili opětnému rozrůstání náletových dřevin a umožnili rozrůstání ocúnů. Kamenivo bude použito při odtrubňování na zpevnění podloží a volně ložený na hromadách kolem tůní jako kryt pro plazy a obojživelníky.

Ocúny zde letos kvetly, jen jsme přišli o něco později...

Centrální tůň v říjnu 2013 - v popředí kůl označující přítok z melioračního pera, v pozadí u hrázky děti po podzimní prohlídce místa těsně před tím, než naše tříletá dcera Františka ověřila pádem do tůně hloubku 1,3 m

Odstraněním náletových dřevin, vybudováním pramenných tůní v horní části lokality, odtrubněním strouhy i vybudováním soustavy tůně a menších tůněk ve spodní části lokality očekáváme nejen snížení vtoku živin (zejména dusíku a fosforu) do lokality a tím i níže po povodí, ale postupem doby i změnu vegetačního krytu - návrat původní květeny i obsazení tůní a strouhy širším spektrem mokřadních živočichů. Navíc se dá říct, že louka, na které kvetou na podzim ocúny v popředí s vodní hladinou, ve které se odráží vzrostlý strom, je už teď lokalita, kam se chodíme jen tak posadit a slovy klasika „kochat se“. Estetický rozměr krajiny je totiž pro náš pozemkový spolek důležitý a věříme, že je - byť neměřitelným, ale přesto ukazatelem jistého stupně diversity v krajině. A když nic jiného je tento kus „zkultivované a revitalizované“ krajiny, ve které se déle drží voda, znovu se tu zabydlují rostliny i živočichové zase o něco silnějším poutem k domovu našich dětí i nás samotných.

Tento projekt finančně podpořila Nadace Partnerství a Nestlé.
www.nadacepartnerstvi.cz a www.nestle.cz

Pozemkový spolek OS Severní Prácheňsko

(foto: archiv pozemkového spolku OS Severní Prácheňsko)

Potok Hučina už zase patří divoké přírodě

Foto: Slavomír Kubeš, MAFRA

Správa NP a CHKO Šumava vrátila do původní - přírodě blízké podoby Hučínský potok na Stožecku. V minulých stoletích násilně narovnané koryto, se tak opět klidně vlní Hornovltavským luhem. Jedná se o jednu z největších akcí v rámci revitalizace šumavských rašelinišť a mokřadů včetně drobných toků, které patří ke klíčovým projektům ochrany přírody na Šumavě.

Znovu vrátit další kus Národního parku Šumava do původní přírodní podoby - to se letos povedlo Správě NP a CHKO Šumava.

Kdysi zvlněný potok Hučina u Černého Kříže na Stožecku byl v minulosti násilně sevřený do uměle napřímených a hluboce zaříznutých kanálů.

Nyní je tok pod dozorem odborných pracovníků Správy Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava znovu vrácený do přírodě blízkého stavu.

„Řešili jsme úsek toku dlouhý asi 1,2 kilometru. Navrácením do původního koryta a obnovou zvlněných meandrů vzrostla jeho délka o téměř půl kilometru na výsledných 1672 metrů“, uvádí Eva Zelenková z Odboru ochrany přírody Správy NP a CHKO Šumava.

Po následném samovolném vývoji, kdy bude docházet k přirozenému vymílání břehů a usazování sedimentů, očekáváme další zvětšení smyček meandrů a prodloužení délky toku až na 1850 metrů.

Jedná se o jeden z největších revitalizačních projektů Správy NP a CHKO Šumava. „Hučina se může opět a snad již definitivně vrátit do původního meandrujícího mělkého koryta.

Stejně jako kdysi, se bude přirozeně vlnit šumavskými loukami v oblasti Vltavského luhu. S přirozeným tokem se vrátí pestrost stanovišť pro vodní živočichy i rostliny a zvýší se jejich rozmanitost“, uvádí Iva Bufková, geobotanik Správy NP a CHKO Šumava. Regulace, neboli napřímení drobných toků prováděné v minulosti mají velmi nepříznivý dopad na vodní režim a významně snižují zasakování (retenci) vody v krajině. „Prohloubením a napřímením koryt toků došlo k urychlenému odtoku vody z povodí. To se negativně projevuje zejména ve vztahu k průběhu a intenzitě povodňových vln v níže položených a často zastavěných částech povodí“, doplňuje Eva Zelenková.

Vedle dalších problémů způsobují napřímené drobné toky pokles vody v cenných mokřadech včetně rašelinišť a silně omezují jejich zachování a ochranu. Tyto úpravy vedly k radikálnímu snížení biodiverzity nejen ve vlastním toku, ale i v okolních mokřadech, které jsou součástí záplavových území, tzv. potočních niv.

pokračování na další stránce...

Vedle dalších problémů způsobují napřímené drobné toky pokles vody v cenných mokřadech včetně rašelinišť a silně omezují jejich zachování a ochranu. Tyto úpravy vedly k radikálnímu snížení biodiverzity nejen ve vlastním toku, ale i v okolních mokřadech, které jsou součástí záplavových území, tzv. potočních niv.

Původní (historické) a mělké koryto zůstalo na mnoha místech v terénu dosud dobře znatelné. Naproti tomu dno rovného kanálu bylo silně zahloubeno oproti okolní úrovni terénu. „To jednak bránilo přirozeným rozlivům a zasakování vody při povodních a současně vedlo k vysoušení nedalekých cenných údolních rašelinišť se vzácnými druhy rostlin a živočichů“, vysvětluje Iva Bufková.

Do obnoveného původního koryta potoka se již pustila voda. První pstruzi se v něm objevili hned druhý den po napuštění

Turisté mohou k Hučínskému potoku dojít krásnou procházkou od Informačního střediska ve Stožci. „Vyrazí po Vltavské cestě směrem na Černý Kříž a Novou Pec. Trasa je dlouhá zhruba 4,5 kilometru. Dá se jít pěšky i jet na kole“, popisuje Pavel Pechoušek, mluvčí Správy NP a CHKO Šumava.

„Člověk i na Šumavě dříve příliš násilně zasahoval do dějů přírody, většinou s vidinou ekonomických zisků. Po odvodnění rašeliniště rychleji rostly smrky, které se pak hospodářsky využívaly. Návrat přírody do jejího původního a divokého stavu je jednou z našich hlavních priorit v ochraně přírody a proto sem koncentrujeme naše síly“, uvádí Jiří Mánek, ředitel Správy NP a CHKO Šumava.

Revitalizace potoku Hučina představuje na Šumavě první větší projekt tohoto druhu. „Na území Národního parku Šumava dále mapujeme a detailně zkoumáme veškeré napřímené a kanalizované úseky drobných potoků. Na základě zjištěných dat připravujeme další projekty. Chystáme revitalizaci Žlebského, Jedlového nebo Uhlíkovského potoka“, uzavírá ředitel Mánek.

Projekt se mohl realizovat díky grantové podpoře Operačního programu Životního prostředí. Po pečlivé přípravě projektu se vše zvládlo během srpna, září a listopadu roku 2013 za necelé dva miliony korun.

Hlavní cíle projektu:
1. Obnova původního koryta včetně jeho přirozené dynamiky
2. Celková obnova vodního režimu na lokalitě a podpora vyššího zasakování (retence) vody v krajině (protipovodňové opatření)
3. Podpora rozmanitosti přirozených vodních biotopů a druhové pestrosti

Pavel Pechoušek
Správa NP a CHKO Šumava

3. ročník soutěže „Jihočeská ratolest“ zná své vítěze

ČESKÉ BUDĚJOVICE – Krajská Síť Environmentálních Center (Krasec) a Jihočeský kraj vyhlásily výsledky 3. ročníku soutěže projektů na ochranu životního prostředí „Jihočeská ratolest“. Současně tak občanské sdružení Krasec zahájilo tradiční podzimní cyklus akcí zaměřených na environmentální problematiku „Jihočeské dny s Krascem“.

V letošním ročníku Jihočeské ratolesti se soutěžilo ve čtyřech kategoriích. Mezi obcemi, svazy obcí a mikroregiony zvítězilo město Strakonice s neotřelým projektem „Putování románovou krajinou 2013“, který pro environmentální osvětu široké veřejnosti využil pasáže o významu krajiny a přírody v dílech slavných literátů spjatých s oblastí Prácheňska.

Vítězství v kategorii Zelená škola získala ZŠ a MŠ Čestice s projektem „Akce Žába“, který se věnoval mimo jiné praktické ochraně migrujících žab.

Na prvním místě mezi neziskovými organizacemi se umístilo občanské sdružení Přírodní zahrada s česko-rakouským projektem „Přírodní zahrady bez hranic“, mezi jehož naplněné cíle patří také vznik praktické publikace „Moje přírodní zahrada“.

V rámci čtvrté kategorie vymezené pro vysokoškolské práce byl za svou bakalářskou práci oceněn student Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity Marek Pazderník. Věnuje se v ní odbourávání tenzidů z čisticích prostředků v kořenových čistírnách.

„Za zmínku stojí, že letošní ročník Jihočeské ratolesti ovládlo v kategorii neziskových organizací téma přírodních zahrad a dle mého názoru právem zvítězil projekt, který významně přispěl k jejich popularitě a k rozšíření know-how o přírodním zahradničení“, rozebírá tento ročník soutěže její organizátorka Lenka Barčiová.

Vítězové i předkladatelé projektů umístěných na druhých a třetích místech jednotlivých kategorií převzali ceny z rukou předsedy sdružení Krasec Petra Kurze a radní Jihočeského kraje pro oblast životní prostředí a lesnictví Ing. Hany Rodinové, Ph.D, která nad soutěží převzala záštitu společně s JUDr. Tomešem Vytiskou. Jednalo se o finanční odměny ve výši 7000 Kč, 5000 Kč, nebo 3000 Kč, certifikát a pestrý balíček regionálních, bio a fair trade výrobků.

„Těší nás, že Jihočeský kraj podporuje soutěž projektů na ochranu životního prostředí Jihočeská ratolest“, říká předseda občanského sdružení Krasec Petr Kurz. „Zároveň bych rád poděkoval členům odborné poroty za jejich čas věnovaný hodnocení soutěžních projektů a přijetí nelehkého úkolu, výběru toho nejlepšího“, dodává.

Slavnostním vyhlášením výsledků Jihočeské ratolesti byly zahájeny Jihočeské dny s Krascem 2013. Program letošního ročníku počítá například s odborným seminářem o ochranářském managementu pískoven, besedou o hračkách bezpečných pro děti i šetrných k přírodě a v neposlední řadě také s každoroční konferencí „Podzimní dny EVVO“ pro učitele základních a středních škol.

Lenka Barčiová
Krasec

Přikrmovat ptactvo? Ano, ale správně!

Do naší přírody, po podzimu, období hojnosti a blahobytu, období přemíry rozličných plodů a sytosti, pomalu přichází zima. Doba strádání a nouze.

Mnozí z nás se jistě zželí nad hladovými ptačími krky a v touze pomoci těm křehkým stvořením zanesou ke krmítku něco k sezobnutí. Počin je to šlechetný, hodný obdivu, ale stává se, že z neznalosti ptákům ublížíme.

Před tím, než začneme přikrmovat, se seznamme s tím, co do krmítka patří a co ne. Do krmítka lze zakládat olejnatá semena, především slunečnici (neloupanou seženeme v chovatelských potřebách), semena lnu, máku a řepky. Dále semena ze smrkových a borových šišek. Pro zrnožravé ptáky (např. vrabci a strnadi) se hodí zadina od čističek obilí, semena plevelů apod. Pro sýkory a strakapoudy lze zavěsit hovězí či skopový lůj, drozdům a kosům předkládáme jablka. Krmítko pravidelně čistíme.

Do krmítka nikdy nedáváme čerstvé pečivo, těstoviny, zbytky jídel, vánoční cukroví.

Pro doplnění si řekněme, kam krmítko umístit. Nejvhodnější je klidné závětrné místo s možností úkrytu v podobě keřů či stromů, kde se ptáci budou cítit bezpečni před dravci a šelmami.

A teď, když víme jak správně přikrmovat, se společně můžeme těšit pestrou škálou druhů a paletou barev, jež se na našich krmítkách vystřídají.

Aleš Vondrka

Na krmítku se můžete setkat i s brhlíkem lesním (foto: P. Jakubův)

Činnosti 15/02 ZO ČSOP Velešín

Rok 2013 byl i přes nepřízeň situace ve státě, naplněn „ochranářskou“ aktivitou.

V lednu jsme uspořádali „Zimní bivak“. Teplotní rekord se nekonal, bylo pouhých -14.2°C.

Duben probíhal ve znamení akce Ukliďme svět, kde jsme spolupracovali s několika dětskými kluby na zvelebení přírodního prostředí.

Úklid Římovské přehrady 6.7. 2013

Na hradě Pořešín

Květen a září patří již tradičně péči o naši genofondovou plochu Jeryn. Ani tentokrát nešlo jen o práci ale i o setkání s kamarády a dobrou zábavu.

V červnu jsme zajišťovali zázemí pro velešínský „Dětský den“ a snad si to i kvůli nám děti užily.

V září jsme společně se sdružením Hrady na Malši pořádali akci pro veřejnost na hradě Pořešín, kde se návštěvníci seznamovali s životem ve středověku.

V prosinci jdeme jako obvykle vypomáhat s akcí Medovina na hradě Velešín.

Jak je vidět, nezaměřujeme se pouze na „ochranařinu“, ale snažíme se v dobrém slova smyslu působit na veřejnost, zvlášť na mládež.

Všem čtenářům krásný rok 2014

Jirka Růžička
Předseda ZO

(foto: archiv ZO ČSOP Velešín)

Úklid Římovské přehrady 6.7. 2013
(foto: archiv ZO ČSOP Velešín)

Dětský den

Co dělají včely v zimě

Foto: Jakub Hubáček

Přátelé se mě často ptají, jak se „mají“ včely přes zimu. Někteří se v zimě ptají, zda je krmím cukrem či medem. Jiní zas odborně, jestli jsem je dostatečně nakrmil. Prozradím vám, co vlastně ty včely v úle přes zimu dělají.

Musím ale začít trochu ze široka. Během sezóny si včely sbírají pyl a nektar. Pyl mají jako zdroj bílkovin a z nektaru tvoří med. Pyl i med jsou schopné si ukládat do zásoby, do buněk. A přes zimní období je to hlavně med, který včely potřebují. Včelař jim ale jejich těžce vydřený květový a lesní med při medobraní sebere. Dělám to i já a dělají to všichni včelaři. Sprostě včely okrademe. Na oplátku je pak krmíme roztokem řepného cukru. A že ho není málo, okolo 15 kg na včelstvo. Med, který je z cukru, sice nelahodí člověku, ale včelám neublíží. Ba naopak, obsahuje méně „balastních“ látek, které by jinak včelám zabíraly místo ve výkalovém váčku.

Před zimním obdobím, přibližně od konce srpna, se začínají líhnout včely zimní (dlouhověké). Ty jsou schopné žít 6 a více měsíců, na rozdíl od včel letních (krátkověkých), které v plné sezóně žijí jen něco přes měsíc. Letní včely se doslova upracují k smrti. Zimní včely mají jasný úkol, přežít zimu a vytápět úl. Vlastně ne celý úl, ale jen kulovitý zimní chumáč, který tvoří svými tělíčky. Je to útvar, který včely vytváří, pokud teplota okolí klesne pod 10 °C. Když klesne teplota, zimní chumáč se více semkne, aby snížil povrch, kterým mu uniká teplota. S vyšší teplotou se naopak rozvolní. Uprostřed chumáče se nachází matka, která zde má teplotní komfort 20 °C a více. Chumáč se na začátku zimy nachází blízko česna (vstupu do úlu) a postupuje za zásobami směrem vzhůru. Na jaře ho můžeme najít pod stříškou. Kromě vytápění jsou zimní včely důležité také tím, že jsou to ony, kdo nastartuje novou generaci včel a kdo pomáhá s nošením prvního pylu, který je nezbytný pro správný rozvoj včelstva na jaře.

Pokud nejsou včely rušeny, v bezpečí zimního chumáče přežijí celou zimu. Aby se zabránilo nezvaným návštěvám, vstup do úlu včelař co nejvíce zmenší, aby se do něj nedostaly např. myši. Někdy se úly také chrání hustou sítí proti datlům a strakapoudům, kteří by mohli do úlu tesat svými ostrými zobáky. Ke kontrole včelstva včelaři používají např. hadičky, kterou zavedou do úlu a poslouchají, jak včelstvo bzučí. Klidné včelstvo bzučí tiše a vyrovnaně. Jen takové může zdravě přežít do dalšího roku.

Jakub Hubáček
ZO ČSV Vimperk

Pastva „šumavek“ na Velké Homolce

foto: archiv ZO ČSOP Šumava

Velká Homolka je vrch zvedající se nad pošumavským městem Vimperk z nadmořské výšky 680 metrů do výšky přesahující něco málo 750 metrů. Jeho svahy jsou orientované od jihovýchodu k jihozápadu. Část těchto svahů byla zastavěna, bohužel na některých místech i krajinářsky značně neestetickým způsobem. Na zbylé části, tj. na ploše okolo 6 ha, se však vyvinuly výslunné krátkostébelné až mezofilní trávníky, které do dnešní doby zůstaly poměrně zachovalé. V minulosti sloužilo území jako pastvina pro skot a tam kde to terén dovolil, se i „polařilo“ a „lukařilo“.

Během posledních asi 20 let došlo na lokalitě k úplnému upuštění od hospodaření, na části vznikl tlak na další zástavbu, část lokality zarostla nálety, nejvíce akáty a osikami. Od vzniku ZO ČSOP Šumava v roce 2008 se na organizaci obraceli především entomologové, kteří upozorňovali na potenciální význam území z hlediska výskytu zajímavých druhů hmyzu. To zapříčinilo, že v roce 2009 byla lokalita prozkoumána z hlediska výskytu hmyzích zástupců a rostlinných druhů, a autoři těchto průzkumů navrhli i ochranářský plán, jak se o Velkou Homolku nadále starat.

Důležité je i zmínit, co vlastně autoři průzkumů objevili. Entomologický průzkum přinesl výsledky v podobě zjištění výskytu 8 druhů bezobratlých z Červeného seznamu bezobratlých, z nichž nad všemi vyčnívá kriticky ohrožený modrásek černočárný (*Pseudophilotes baton*), z dalších pak lze jmenovat tesaříka *Aromia moschata*, zdobence *Trichius fasciatus*, čmeláky *Bombus humilis a Bombus wurflenii*, motýly modráska *Cyaniris semiargus* a perleťovce *Boloria euphrosyne* a chráněné druhy uzavírá vosa *Symmorphus allobrogus*.

Ač se to nezdá, tak pastva ovcemi je na Homolce časově poměrně náročná, protože lokalita je značně svažitá, bez přítomnosti vody a leží také v těsné blízkosti města. Takže se vše musí nosit ručně, od vlastního ohradníku, až po vodu. Značné úsilí je nutné věnovat i hlídání stáda, protože vrch je častým místem vycházek pro místní obyvatele a již několikrát se dokonce stalo, že něco nebo někdo poplašil v ohradě ovce, a některé z ní utekly.

Zajímavé to je i na jaře a na podzim, když se ovce ženou do zimoviště. Ženou se asi dva kilometry přes louky, cesty, silnice a dokonce i vesnici a je to tak zpestření nejen pro nás, ale i řadu místních obyvatel.

Abychom pokryli náklady spojené s péčí o tuto lokalitu, využíváme různé dotační krajinotvorné tituly, jako je např. program Českého svazu ochránců přírody Ochrana biodiverzity, ve kterém jsme letos uspěli se záměrem „Pastva stepních společenstev na vrchu Velká Homolka v roce 2013“ a z kterého přepásáme právě nejcennější plochy.

Jakub Hromas
ZO ČSOP Šumava

foto: archiv ZO ČSOP Šumava

Elektronický měsíčník Kompost

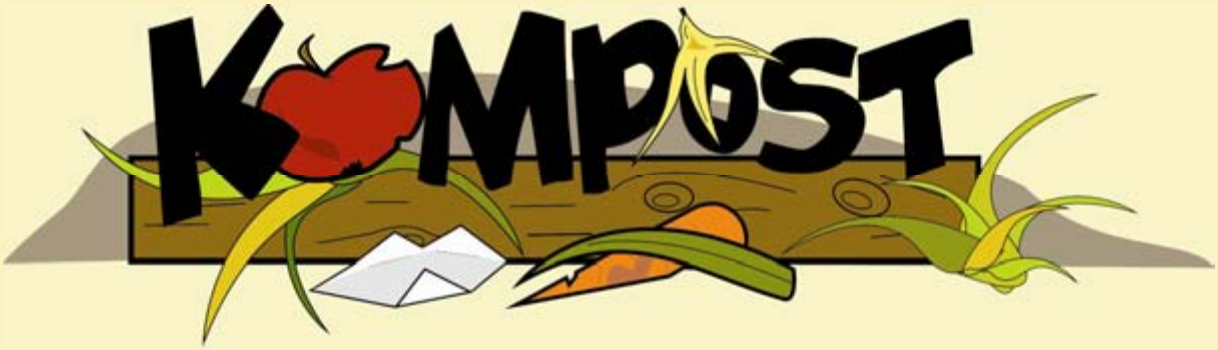

Ekoporadna při Šmidingerově knihovně, pobočka Šmidingerovy knihovny Za Parkem a ZO ČSOP Strakonice - to jsou tři hlavní subjekty, které se podílejí na tvorbě elektronického měsíčníku Kompost. Prosincem letošního roku uzavíráme 2. ročník našeho působení v internetovém prostoru. Rádi bychom rozšířili okruh našich čtenářů, případně přispěvatelů, proto nabízíme náš časopis i zájemcům ze sousedních regionů. Náplní jsou příspěvky jak regionální, tak všeobecné, a věříme, že v tematicky rozmanitém obsahu si vybere každý z vás.

Čím se náš časopis zabývá? Nosným tématem je ochrana přírody, a to zejména v návaznosti na činnost strakonické ZO ČSOP, Ekoporadny a jimi pořádané environmentální akce.

Pobočka Šmidingerovy knihovny mix doplňuje literární částí s tipy na klasickou i odbornou literaturu a amatérskou poezii. Nechybějí náměty na tvořivé činnosti nebo zdravý životní styl (především ve formě receptů). Hlavní přírodovědná část časopisu je složená z mozaiky zoologických, botanických a ekologických pozorování v terénu s úzkou návazností na jihočeský region. Pozitivně laděné články jsou doplňovány ekoporadenskými tipy nebo upozorněními na globální ekologické problémy. Přinášíme také přehled akcí se zmiňovanými tématy. Vize časopisu, plynoucí z názvu samotného, je vytvořit pestrou směs příspěvků, která bude obohacovat veřejný prostor. A jak se ke Kompostu dostanete? V elektronické podobě jej rozesíláme každý měsíc zdarma zájemcům mailovou rozesílkou. O zařazení do maillistu pište na jan.juras@knih-st.cz (v případě zájmu o uveřejnění příspěvku pište na stejnou adresu). Archiv všech dosavadních čísel naleznete na: www.knih-st.cz/dokumenty.

V papírové podobě je možno si měsíčník vypůjčit ve všech odděleních Šmidingerovy knihovny Strakonice. Časopis je volně šiřitelný, takže je možné a vítané jak jeho přeposílání v elektronické podobně, tak jeho tisk a půjčování v různých centrech, knihovnách apod.

Jan Juráš
ZO ČSOP Strakonice
Ekoporadna při ŠK Strakonice

Kampaň „Chytře“ proti černým skládkám finišuje: vyhlášení vítězů a závěrečná výstava

ČESKÉ BUDĚJOVICE. Krajská Síť Environmentálních Center Krasec s finanční podporou města České Budějovice dnes vyhlásila výsledky soutěže „Chytře“ proti černým skládkám. Závěrečnou tečkou za kampaní bude výstava soutěžních fotografií v budově českobudějovické radnice.

V soutěžní kategorii Monitoring černých skládek na území města České Budějovice udělila hodnotící komise 1. místo studentce VOŠ a Střední školy Emy Destinové Daniele Sternadové za monitorovací zprávu o objevené, do aplikace Dej Tip zadané a dále sledované černé skládce.

Ve druhé soutěžní kategorii, která se věnovala zachycení tematiky skládek objektivem fotoaparátu, vyhrál s uměleckým snímkem Vyhozená princezna Jaromír Valtr z Gymnázia Jírovcova. Druhé místo získal snímek s názvem České Budějovice pod lupou, který pořídila skupina žáků ze Základní a střední školy pro sluchově postižené. Třetí místo patří fotografii Roudenská Tomáše Krkošky ze Střední školy polytechnické. Vítězové obou kategorií získávají pro celou svou třídu nebo kroužek, za které soutěžili, exkurzi pořádanou Centrem ekologické a globální výchovy Cassiopeia.

Vyhlášení soutěže, která si kladla za cíl zapojit žáky základních a středních škol do boje proti černým skládkám, proběhlo dnes na učitelské konferenci Podzimní dny EVVO, pořádané v rámci Jihočeských dní s Krascem 2013.

Celou kampaň uzavře výstava soutěžních fotografií na Magistrátu města České Budějovice, která potrvá od 18. listopadu do konce měsíce. Součástí výstavy bude informační panel a letáky k rozebrání týkající se problematiky černých skládek.

„Autorům vítězných prací za celé občanské sdružení Krasec blahopřeji a zejména děkuji všem zapojeným školám za účast“, říká Dalibor Kříž, člen výkonné rady občanského sdružení Krasec. „Věřím, že po skončení kampaně se žáci nepřestanou dívat a zajímat o dění kolem sebe. Ostatně mobilní aplikace Dej Tip, kterou město České Budějovice pro občany zajišťuje a se kterou jsme v rámci kampaně seznamovali žáky, funguje i nadále“, dodává.

Veškeré materiály vydané v rámci kampaně jsou k dispozici na adrese: www.krasec.cz/pages/skladky.

Simona Šafarčíková,
tajemnice Krasec, o.s.

Správa CHKO Šumava tento rok slaví 50 let

Správa Chráněné krajinné oblasti Šumava letos oslaví 50 let své existence. K tomuto významnému výročí vydala Správa NP a CHKO Šumava novou knihu. Jejím autorem je současný vedoucí CHKO Pavel Hubený. Správa CHKO Šumava se chce v následujících letech více zaměřit na ochranu perlorodky.

Chráněná krajinná oblast padesátiletá..., - tak se jmenuje kniha Pavla Hubeného, vedoucího Správy Chráněné krajinné oblasti Šumava, která byla minulý týden za účasti významných osobností nejen šumavského regionu slavnostně pokřtěna v kapli na zámku ve Vimperku.

Chráněná krajinná oblast Šumava si letos připomene 50. let od svého založení, kniha tak shrnuje padesátiletou existenci organizace zabývající se ochranou přírody na Šumavě.

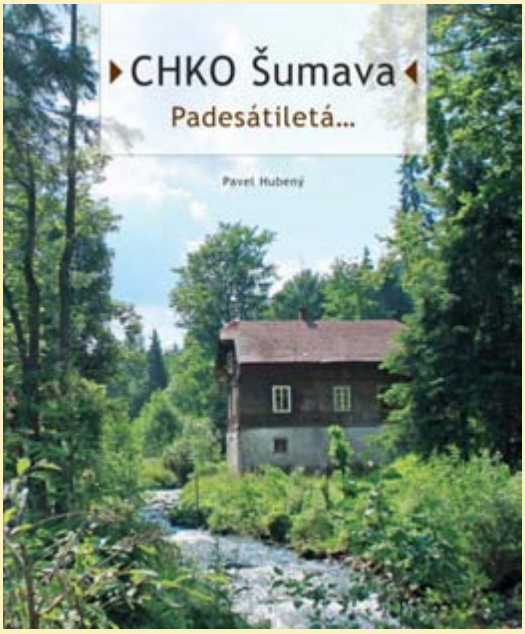

„Kniha popisuje vznik krajiny Chráněné krajinné oblasti Šumava. Vývoj krajiny a hlavně lesů v CHKO za uplynulých tři sta let. Historii snahy ochrany přírody na Šumavě. Vedle toho kniha obsahuje novinky z našeho vědeckého výzkumu na území CHKO“, stručně popisuje Pavel Hubený.

Kniha je plná krásných fotografií, jejichž autory jsou v drtivé většině zaměstnanci Správy NP a CHKO Šumava.

„Přestože Chráněná krajinná oblast Šumava je vlastně matkou Národního parku Šumava, který povila ve svých 28 letech na více jak třetině své původní rozlohy, tak dnes funguje ve stínu národního parku. Dosud tu chybělo něco, co by bylo věnováno jen a pouze CHKO Šumava. Proto jsme rádi, že se podařilo tuto knihu vydat“, říká Jiří Mánek.

A jaké jsou další plány na území CHKO Šumava? „Připravujeme vyhlášení přírodní rezervace Kaňon Blanice. Důvodem je zejména úprava způsobu lesnického hospodaření a dlouhodobé zafixování dosavadního lesnického přístupu s cílem zachovat a propojit fragmenty starých jedlosmrkových a borových lesů“, uvádí Pavel Hubený.

Dalším cílem Správy CHKO Šumava pro další roky je snaha zastavit populační pokles největší české populace perlorodky říční na Blanici. Společně se Správou Národního parku Šumava podporuje Správa CHKO Šumava vytvoření funkční odchovny perlorodky, která by produkovala tisíce až desetitisíce mladých stádií ročně. „Snažíme se také vytvořit podmínky pro přežití kurovitých druhů, které jsou na Šumavě ohrožené vyhynutím. Je to například tetřívek obecný a tetřev hlušec. A také zajistit nové trvalé monitorovací plochy v chráněných územích CHKO“, uvádí Pavel Hubený.

Novinkou tohoto roku byly na území CHKO výpravy do divočiny. „V CHKO má divočina trochu jiný aspekt - je více fragmentovaná a leží většinou v málo přístupných lokalitách. Nabízí ale i jiné ekosystémy, než v národním parku - například samovolně se vyvíjející ekosystémy v nižších nadmořských výškách“, uvádí Hubený. Výpravy do divočiny nabízejí místa, která byla pro veřejnost dosud neznámá nebo zdánlivě neatraktivní.

pokračování na další stránce...

„Projekt bude pokračovat tři roky a nabídka vycházek bude v příštím roce vyšší, než letos. Uvidíme, jaký bude zájem a reakce návštěvníků. Po třech letech vlivy vyhodnotíme a zvážíme, zda nabídku rozšíříme nebo jinak vylepšíme“, uvádí Jiří Mánek.

I na příští rok se tedy chystá 12 výprav do 5 oblastí. Šumavští dobrodruzi tak budou znovu poznávat zajímavou krajinu s nezvykle náročnými terény a řadou chráněných druhů rostlin i živočichů v národní přírodní rezervaci Boubínský prales, Černé a Čertovo jezero, Bílá strž a k tomu mohou zavítat i do dvou přírodních rezervací na západní straně Šumavy - Zhůřská hnízdiště a Městišské rokle a na východní straně - Zátoňská hora či Zátoňská mokřina.

Pavel Pechoušek
Správa NP a CHKO Šumava

Děti se na Šumavě naučí více ze života bobrů, jak správně napsat místní názvy, pochopí i pravidla fotosyntézy

Učitelé základních škol mohou hlásit své třídy do programů Středisek environmentální výchovy Správy NP a CHKO Šumava.

Pro letošní rok mohou vybírat z rozšířené nabídky. Rozšířená nabídka výukových programů a výrazně větší množství zájemců - tak vypadá začátek školního roku z pohledu pracovníků Středisek environmentální výchovy Správy NP a CHKO Šumava, kteří se výukou dětí zabývají.

„Školy se mohou hlásit na výukové programy celý rok, ale poptávka po našich programech je tak vysoká, že již na konci října bývá většinou obsazen celý školní rok“, uvádí Martina Kučerová, metodik středisek environmentální výchovy.

Správa parku má tři výuková střediska environmentální výchovy - ve Vimperku, ve Stožci a v Kašperských Horách. Středisko ve Stožci je zároveň pobytové, to znamená, že zde mohou děti a studenti strávit i celý týden v šumavské přírodě.

V loňském školním roce byla poptávka po výukových programech, které se zde odehrávají, velice vysoká. Vimperské středisko navštívilo v rámci výukových programů 3 066 dětí a studentů, do Kašperských Hor zavítalo celkem 2 882 dětí a na pobytové akce do Stožce se vydalo celkem 1 141 dětí. „Od předešlého školního roku se jedná o 10% nárůst. Více programů není možné z kapacitních důvodů zvládnout“, uvádí Martina Kučerová.

Ve Vimperku mohou děti navštívit nový výukový program zaměřený na život obojživelníků či historii šumavské krajiny. „Novinkou je program prioritně zaměřený na český jazyk a literaturu. Žáci se během něj naučí, jak se správně píší šumavské místní názvy. Nebude chybět ani seznámení s regionální literaturou“, říká Stanislav Čtvrtník, referent střediska EV ve Vimperku.

Středisko environmentální výchovy v Kašperských Horách rozšiřuje svoji nabídku o výukové programy na téma bobr evropský. „V rámci dalšího nového programu - Létající stavitelé šumavské přírody se děti seznámí...

pokračování na další stránce...

...s tím, jak ptáci umí stavět hnízda z různých materiálů“, popisuje Miroslava Michnová, vedoucí Informačního střediska a Střediska ekologické výchovy Kašperské Hory.

Pobytové středisko ve Stožci nabízí nový výukový program zaměřený na bližší seznámení s pravidly a zákonitostmi fotosyntézy.

Zájem o programy vzrůstá i ze strany jednotlivých základních škol. Se středisky environmentální výchovy spolupracuje v rámci výuky již 10 partnerských škol. Od minulého roku přibyly tři školy, tou poslední je Základní a mateřská škola ve Čkyni.

„Partnerské školy především oceňují nadstandardní přístup pracovníků středisek ekologické výchovy, kteří své programy vyučují přímo v jednotlivých školách“, říká Martina Kučerová s tím, že v letošním školním roce chce více rozšířit spolupráci s mateřskými školami regionu.

Již třetím rokem opět vyhlašují střediska environmentální výchovy přírodovědnou soutěž „Národní park Šumava ve školních lavicích“, která je zaměřená na souhrnné znalosti o tomto regionu, ale nejen ty získané z učebnic a knih.

„Jsem velice ráda, že díky této soutěži se děti interaktivní formou seznámí s přírodou. Oceňuji přímý kontakt s přírodním prostředím, rozmanitost úkolů. Také velké množství podnětů pro seznámení s živou přírodou“, takto hodnotila II. kolo soutěže Jana Kolářová, učitelka ze ZŠ a MŠ Borová Lada. Registrace do této soutěže bude zahájena od listopadu tohoto roku. „Školy, které pravidelně dochází na naše výukové programy, mají daleko větší úspěšnost v postupu do druhého kola. Nejúspěšnějšími řešitele soutěže jsou většinou děti, které navštěvují přírodovědné kroužky“, uvádí Martina Kučerová.

Pavel Pechoušek
Správa NP a CHKO Šumava

Seznam organizací působících v oblasti ochrany přírody a rozvoje Jihočeského kraje

Název organizace	Ulice	Město	PSČ	E-mailová adresa	Tel. číslo
Sdružení Dřípatka (Stanice mladých ochránců přírody)	Rumpálova 999	Prachatice	383 01	ngo.dripatka@dripatka.cz	
SZČ-CEV Dřípatka (školní a mimoškolní environmentální výchova)	Rumpálova 999	Prachatice	383 01	dripatka@dripatka.cz	
Spolek na ochranu šumavské přírody	Klostermannova 387	Vimperk	385 01	d.zampach@tiscali.cz	
Kulturní a okrašlovací spolek Čkyně	Čkyně 196	Čkyně	384 81	pavel.pechousek@email.cz, dan.havlik@mymlevymokem.cz	
Okrašlovací spolek Zdíkov				mjirikova@seznam.cz	
ZO ČSOP 59/10 "VYSOČINA"	Bedřicha Smetany 130/III	Dačice	380 01	kralova.da@quick.cz	384 422 153
ZO ČSOP 19/01 VOLARY	Dlouhá 99	Prachatice	383 01	dort@tiscali.cz	
2. ZO ČSOP Jindřichův Hradec	Vajgar 568/III	Jindřichův Hradec	377 04		384 323 789
5. ZO ČSOP TÁBOR	Krakovská 2805	Tábor	390 05	vla.dol@seznam.cz	
7. ZO ČSOP - jih, ZO 14/07	K. Tomana 9	České Budějovice	370 10	mlcoch@cb.gin.cz	387 410 128
ZO ČSOP 01/81 TERCONSULT	Hřbitovní 449	Protivín	398 11	panoda@volny.cz	382 252 017
ZO ČSOP 14/11 Viridis	Dukelská 65	České Budějovice 1	370 01	jkadubec@seznam.cz	
ZO ČSOP 15/07 VYŠŠÍ BROD	Míru 266	Vyšší Brod	382 73	mar.zd@seznam.cz	380 746 616
ZO ČSOP 16/01 TŘEBOŇ	Březanova 82	Třeboň	379 01	vbvorel@seznam.cz	
ZO ČSOP 16/04 - "KALOPANAX"	Lesnická 684	Nová Bystřice	378 33		384 386 329
ZO ČSOP 18/02 MAKOV	Nová Ves 10	Čížová	398 31	csop.makov@volny.cz	382 279 159
ZO ČSOP 18/08 Písek II	Lázeňská 3	Písek	397 01	lhlasek@seznam.cz	382 214 551
ZO ČSOP 20/01 STRAKONICE	Tržní 279	Strakonice	386 01	posta@csop-strakonice.net	
ZO ČSOP 20/04 BLATNÁ	Riegrova 512	Blatná	388 01	petrp@blek.cz	383 423 644
ZO ČSOP 21/08 Medvíďata	Smolínova 1167	Tábor 2	390 02		381 251 322
ZO ČSOP 21/12 Sezimovo Ústí	Hanojská 2831	Tábor 5	390 05	j.jahelka@seznam.cz	381 261 275
ZO ČSOP ČIMELICE	Čimelice 241	Čimelice	398 04		398 228 145
ZO ČSOP HOŘEC	Nad Lomnicí 1114	Blatná	388 01	Michal.Blaha@csop.cz	
ZO ČSOP CHÝNOVSKÁ JESKYNĚ	Výstavní 1008	Pacov	395 01	chynov@caves.cz	381 299 034
ZO ČSOP MILEVSKO	Komenského 1133	Milevsko 1	399 01	machart@kabelmi.cz	382 522 763
ZO ČSOP NOVÉ HRADY	Komenského 191	Nové Hrady	373 33	csopnovehrady@seznam.cz	
ZO ČSOP Šípek	Třída Míru 144	Český Krumlov	381 01	info@ekocentrumsipek.cz	380 727 733
ZO ČSOP Šumava	Hraničářská 38	Vimperk	385 01	info@csopsumava.cz	777 812 835
ZO ČSOP VELEŠÍN	Na Hvízdalce 503	Velešín	382 32	ruzicka@velesin.cz	739 026 248

Kontakty

Název organizace	Ulice	Město	PSČ	E-mailová adresa	Tel. číslo
Calla – Sdružení pro záchranu prostředí	Fr. Šrámka 35	České Budějovice	370 04	calla@calla.cz	387 310 166
Centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia ZČ HB FOREST	Jizerská 4	České Budějovice	370 11	cassiopeiacb@centrum.cz	385 520 951
Český nadační fond pro vydru	Jateční 311	Třeboň	379 01	vydry@vydry.org	384 722 088
Ekologický právní servis	Převrátilská 330	Tábor	390 01	tabor@eps.cz	381 253 904
Ekocentrum – Elektrárna královského města Písku, o.p.s.	V Podskalí 1286/II	Písek	397 01	marek.andel@quick.cz	777 061 224
Environmentální centrum Florianus – trvalková školka	Pražská 1286/II	Jindřichův Hradec	377 01	environment.florianus@seznam.cz	774 690 755
Jihočeské matky	Nová 12	České Budějovice	370 01	jihoceske.matky@ecn.cz	387 312 650
Ochrana fauny ČR o.s. (pobočka JČ kraj)	Žižkova 250	Tábor	390 03	info@ochranafauny.cz	317 813 178
Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, o.p.s.	Senovážné nám. 9	České Budějovice	370 01	rosa@rosacb.cz	387 432 030
Severní Prácheňsko, o.s.	Bořice 31	Mirotice	398 04	panhouska@volny.cz	604 842 161
Hamerský potok, o.s.	Nežárecká 103/IV	Jindřichův Hradec	377 01	nezarka@email.cz	384 320 846
O.s. Vespolek	Nežárecká 2/IV	Jindřichův Hradec	377 01	vespolek@ecn.cz	732 483 158
Krasec, o.s. – krajská síť environmentálních center v jižních Čechách	Senovážné nám. 9 (Dům služeb, 3. patro)	České Budějovice	370 01	predseda@krasec.cz lenka.barciova@krasec.cz	734 578 560 775 282 002

Budeme rádi, když nám v případě nesrovnalostí zašlete aktualizované údaje. V případě zájmu lze v příštích číslech Zpravodaje zveřejnit i kontakty dalších organizací, které zde nejsou!

Kontakty posílejte na email: zpravodaj@csopsumava.cz

Zpravodaj ochrany přírody a krajiny Jihočeského kraje

podzim - zima 2013, ročník 6.

Vydavatel: ZO ČSOP Šumava © 2013
Adresa: Hraničářská 38, 385 01 Vimperk
tel.: 777 812 835
email: zpravodaj@csopsumava.cz
web: www.csopsumava.cz

Redakční rada: Jakub Hubáček, Jakub Hromas, Jiří Šejna
Jana Zrnová, Pavel Němčák
Grafická úprava: Pavel Němčák

Vychází elektronicky dvakrát ročně zdarma. Uzávěrka příštího čísla je **30. dubna 2014**, příspěvky je možné zasílat elektronicky či písemně na adresu organizace.

Redakce si vyhrazuje právo provádět drobné redakční a formální změny.
Neprošlo jazykovou úpravou a vytištěné příspěvky nemusí vyjadřovat názor redakce.

Jsme největším firemním dárcem v oblasti ochrany přírody v České republice.

NET4GAS

Blíž přírodě

Pojďte s námi na výlet!

- Navštivte přírodně cenné lokality po celé České republice.
- Vydejte se s námi pěšky, na kole či s kočárky na naučné stezky.
- Sledujte rostliny a živočichy z vyhlídek a pozorovatelen.
- Objevte s námi orchidejové louky, pralesy a památné stromy.
- Podívejte se do nitra obnovených rašelinišť a mokřadních luk.

Vyberte si výlet na **www.blizprirode.cz** a vyrazte s NET4GAS a ČSOP do přírody!

www.net4gas.cz